

Obsah

Úvod	5
I. Souvislost problematiky vzniku ČSR se současnou, především národnostní problematikou	11
II. Rozpory dosavadních výkladů vzniku ČSR	21
1. Dvojití protichůdné buržoazní pojetí	22
(1) Pojetí české buržoazie	22
(2) Pojetí německé buržoazie	26
2. Rozpory v dosavadních pokusech o marxistický výklad vzniku ČSR	30
(1) Charakter dosavadních marxistických prací o vzniku ČSR	30
(2) Vývoj marxistických názorů na vývoj ČSR	32
(a) Názory na vznik ČSR do V. sjezdu KSČ	32
(b) V. a VI. sjezd KSČ o vzniku ČSR	33
(c) Otázka vzniku ČSR v období boje na obranu republiky proti fašismu	35
(d) Otázka vzniku ČSR po Mnichově a za okupace	36
(e) Přístup k otázce vzniku ČSR 1918 v období 1945—1948	38
(f) Výklad vzniku ČSR po r. 1948	40
(3) Rozpornost dosavadních pokusů o výklad vzniku ČSR 1918	51
III. Problematika výkladu vzniku ČSR 1918	93
1. Metodologické problémy vzniku ČSR	93
(1) Faktický vývoj a objektivní úkoly	93
(2) Oprávněnost rozlišování faktického vývoje a objektivních úkolů	95
(3) Objektivní a subjektivní stránka historického vývoje společnosti	95
(4) Výklad faktického historického vývoje	96
(5) Vylíčení faktického historického vývoje	97

(6) Kauzální analýza a vysvětlení faktického historického vývoje	99
(7) Otázka nutnosti a nahodilosti v historickém vývoji společnosti	101
(8) Protikladné podmínky a tendence historického vývoje společnosti	106
(9) Možnost a skutečnost ve společenském vývoji	109
(10) Otázka možnosti, odlišných od faktického historického vývoje	113
(11) Hodnocení historického vývoje	117
(12) Kategorie objektivního úkolu v dějinách společnosti	118
(13) Rozdíl objektivních úkolů a faktického vývoje	121
(14) Kategorie objektivního úkolu jako základ hodnocení činnosti subjektivního činitele	122
(15) Otázka kritiky jednání subjektivního činitele	123
(16) Nutné a nahodilé v určitém daném stavu subjektu	124
(17) Role myšlenkové abstrakce při zkoumání společenských jevů	128
2. Obecné problémy národnostní otázky, související s otázkou vzniku ČSR	132
(1) Postavení národnostní otázky mezi společenskými jevy	132
(2) Historické etapy vývoje (novodobé) národnostní otázky	138
(a) První vývojová etapa (novodobé) národnostní otázky — etapa epochy začátku a vzestupného vývoje kapitalismu	139
(b) Druhá vývojová etapa národnostní otázky — etapa epochy imperialismu	141
(aa) Některé základní rysy epochy imperialismu	141
(bb) Změněné postavení otázky demokracie	142
(cc) Národnostní otázka v období imperialismu	146
(dd) Poznámky k hodnocení významu národnostní otázky v epoše imperialismu	153
(c) Třetí vývojová etapa národnostní otázky — etapa epochy socialismu	158
(d) Poznámky ke konkrétně historickému chápání národnostní otázky na základě jejich vývojových etap	164
(3) Národnostní otázka v první světové válce	168
(a) Základní rysy postavení národnostní otázky za první světové války	168
(b) Národnostní otázka po Říjnové revoluci 1917	174
(c) Tři typy zemí s různým postavením národnostní otázky v podmínkách první světové války	178
(d) Nesprávný výklad Leninovy teze a možnosti vítězství socialismu nejdříve v několika málo zemích nebo dokonce v jedné kapitalistické zemi	180
(e) Nesprávné směšování postavení národnostní otázky za první a za druhé světové války	186

(4) Lenin a národnostní otázka (Poznámky k Leninově přístupu k národnostní otázce a k chápání jeho statí o národnostní otázce).	192
(a) Konkrétnost Leninova chápání národnostní otázky	193
(b) Souvislost Leninových názorů na národnostní otázku s názory na celkové politické problémy společenského vývoje	195
(c) Rozlišování úkolů proletariátu vládnoucích a utlačených národů Leninem	196
(d) Rozlišování úkolů a faktického vývoje Leninem	198
(e) Rozlišení Leninových směrnic a stanovisek, vynucených faktickým vývojem	203
3. Aplikace obecně metodologických a obecně teoretických tezí na otázku vzniku ČSR 1918	205
4. Konkrétní problémy vzniku ČSR a jeho výkladu	210
(1) Otázka revoluce 1918	211
(a) Problém revoluce v Rakousko-Uhersku	211
(b) Charakter buržoazie v Rakousko-Uhersku a poměr proletariátu k ní	214
(c) Vztah české problematiky k celorakouské	217
(2) Otázka oddělení	218
(a) Základní postavení otázky	218
(b) Odůvodňování oddělení	223
(aa) z hlediska získání a zabezpečení české národní svobody	223
(bb) z hlediska dalšího revolučního vývoje	225
(3) Problematika podílu jednotlivých činitelů na vzniku ČSR	228
(a) Role Dohody při vzniku ČSR 1918	228
(b) Role české buržoazie při vzniku ČSR 1918	231
(c) Role pracujícího lidu při vzniku ČSR 1918	237
(d) Vliv Velké říjnové socialistické revoluce na vznik ČSR 1918	239
(4) Hodnocení charakteru vzniku ČSR 1918	242
Resumé	282
Seznam literatury	289

